

ГОЛОВНЕ ПАСМО КРИМСЬКИХ ГІР — південна, найвища частина Кримських гір. Довжина 180 км, шир. 15–30 км. Простягається від мису Фіолент на Зх. до мису Іллі на Сх. Пн. схили пологі, пд. — стрімкі, обриваються до прибереж. смуги — Пд. берега Криму. Вис. до 1545 м (г. Роман-Кош). За типами рельєфу розрізняють Зх. (довж. 82 км), Сх. (64 км) та Центр. (34 км) гір. ланцюги. На крайньому Зх. Головне пасмо (Г. п.) починається Балаклав. висотами. Пд.-зх. і центр. його частини складаються зі столових масивів, плоскі вершини яких називають яйлами (напр., Байдар., Ай-Петрин., Ялтин., Нікіт., Гурзуф. яйли, Бабуган-яйла). На Сх. пасмо розчленов. на окремі яйлин. масиви: Чатирдаг, Демерджі-яйла, Довгоруків. яйла і Карабі-яйла (найбільша за площею). Довжина найбільших масивів 10–30 км, шир. — до 12 км. Сх. ділянка Г. п. — ланцюг вершин і піків заввишки до 500–1000 м, що закінчується Феодосій. висотами.

Геоструктурно відповідає ядру складчасто-брилової споруди Гірського Криму. Складається гол. чином з глинистих сланців, пісковиків пізньотріасово-ранньоюрського віку, конгломератів і вапняків середньо- і пізньоюрського та крейдового віку. На яйлах поширені карст. форми рельєфу, численні (бл. 900) глибинні карст. порожнини — печери, колодязі, шахти тощо. Скелясті схили Г. п. розчленов. глибокими ущелинами, каньйонами (Великий каньйон Криму, Чорнорічн. каньйон тощо), долинами, балками та ярами. З корис. копалин є флюсові та мрамур. вапняки.

За схемою фіз.-геогр. районування України Г. п. становить окрему фіз.-геогр. область Крим. гір. країни — Гол. гір.-лучно-лісове пасмо Крим. гір, що характеризується висот. поясною ландшафтів. Верх.

пояс утворюють платоподібні закарстовані середньогір'я з чорноземоподіб. і дерново-буроземними ґрунтами під островними буково-грабово-сосновими лісами та остепненими луками (яйлами). Переважають місцевості каррових полів, карст. улоговин і похило-яйлин. вододілів, урочища карст. лійок, скель і куєстоподіб. гребенів. Сх. частину фіз.-геогр. області становлять гол. чином місцевості глибоко розчленованих середньогір'їв з буроземами та дерново-буроземними щебенюватими ґрунтами під грабовими дібровами й сосновими бучинами. На схилах Г. п. розвиваються місцевості: крутосхилі, вододіл. гребенів, долин і амфітеатрів, зайнятих переважно дубовими лісами. Вздовж пн. підніжжя поширені ландшафти розчленованих горбисто-улоговинних низькогір'їв з буроземами та дерново-буроземними щебенюватими ґрунтами під грабовими дібровами. Г. п. є гол. водозбором Крим. п-ова. Тут відомо понад 2500 джерел, беруть початок майже всі річки п-ова — Альма, Бельбек, Біюк-Карасу, Кача, Салгир, Чорна тощо. Характерні численні рідкісні, реліктові та ендемічні види рослин і тварин. На Г. п. — [Кримський природний заповідник](#), [Ялтинський гірсько-лісовий заповідник](#); а також заказник заг.-держ. значення [Великий каньйон Криму](#), пам'ятка природи заг.-держ. значення Агармиський ліс та ін. природно-заповідні території та об'єкти, що займають понад 45 % його площі.

Рекомендована література

1. Ена В. Г. В горах и на равнинах Крыма. Сф., 1973.

[В. Г. Ена](#)

Фотоілюстрації

Бібліографічний опис:

Головне пасмо Кримських гір / В. Г. Ена // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2006. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-25403>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).